

lliure

© Ros Ribas

un enemic del poble

de Henrik Ibsen

versió lliure Juan Mayorga i Miguel del Arco

direcció Miguel del Arco

Teatre Lliure Montjuïc . del 23 de gener al 16 de febrer

Un enemic del poble

de **Henrik Ibsen** versió lliure **Juan Mayorga i Miguel del Arco**
direcció **Miguel del Arco**

intèrprets

Blanca Apilánez Kat / **Pere Arquillué** Thomas Stockmann / **Roger Casamajor** Peter Stockmann / **Mar Casas** ciutadana / **Rafa Delgado** ciutadà / **Pablo Derqui** Hovstad / **Miquel Fernández** capità Horster / **Miquel Gelabert** Morten Kiil / **Eli Iranzo** ciutadana / **Mónica López** Billing / **Jordi Martínez** Aslak / **Anabel Moreno** ciutadana / **Joan Raja** ciutadà / **Santi Ricart** ciutadà / **Andrea Ros** Petra

traducció del castellà **Cristina Genebat** / escenografia **Eduardo Moreno** / vestuari **Ana López** / il·luminació **Juanjo Llorens** / so **Sandra Vicente (Estudio 340)** / música original **Arnau Vilà** / vídeo **Joan Rodón i Emilio Valenzuela (3D)**

ajudant de direcció **Israel Solà** / ajudant d'escenografia **Jose Novoa** / ajudants de vestuari **Suevia Sampelayo i Maria Armengol** / alumne en pràctiques de direcció de l'Institut del Teatre **Bernat Pons**

construcció de l'escenografia **Arts-Cènics i Pascualín** / producció musical **BCA MUSIC**

producció **Teatre Lliure**

agraïments **Punto Blanco**

espectacle en català

durada aproximada **2h. 10'** sense pausa

02/02 col·loqui amb la companyia després de la funció

sobretítols en castellà i anglès el dissabte **a partir de l'1/02**

8/02 funció accessible amb sobretítols i audiodescripció per a persones amb discapacitat auditiva i visual

espectacle recomanat pel **Servei Educatiu** del Teatre Lliure

horaris: de dimarts a divendres a les 20:30h. / el dissabte a les 21h. / el diumenge a les 18h.
preus: 29" / 22" (dimarts i dimecres, dies de l'espectador)

Un enemic del poble

Un enemic del poble narra la història del doctor Thomas Stockmann, director mèdic d'un balneari en una petita ciutat. El centre vertebrava, directament o indirectament, tota l'activitat econòmica de la població, i els seus habitants depenen del seu bon funcionament per mantenir l'estat de benestar creixent en el qual viuen des que es va obrir. El doctor, com a científic rigorós, descobreix fent unes anàlisis que les aigües que han fet tan famós el seu balneari estan contaminades. No dubta ni un moment de la seva obligació de fer públic el descobriment per engegar mesures que solucionin el problema. Això fa que es desencadeni una lluita terrible. Assetgen el poder polític, les organitzacions comercials, els mitjans de comunicació i la majoria d'habitants de la vila temorosos de perdre la seva font principal de riquesa. El doctor, en comptes de temerir-se, reivindica el seu dret com a ciutadà lliure a denunciar-ho en nom del bé comú, el mateix bé comú que enarboren des de l'altra banda per mantenir la prosperitat en la qual viuen.

Un enemic del poble és un text polèmic que aborda a través d'aquesta senzilla però efectiva metàfora de les aigües putrefactes algunes qüestions que encara estem molt lluny de solucionar: és la democràcia un sistema que garanteix la llibertat, o la avidesa per aconseguir o mantenir el poder fa que degeneri en demagògia? Alguna cosa esdevé bona només perquè ho vulgui una gran majoria? La societat, aquesta massa compactada de la qual algú va dir que «els únics en un són mitjanament intel·ligents però tots junts només formen un únic idiota», no fa pagar un preu molt alt a qualsevol que digui el que no vol sentir?

Poc abans d'abordar *Un enemic del poble* per al Teatre Lliure vaig portar a escena *El misantrop* de Molière. La tria d'aquests dos textos no anava lligada per cap decisió comuna, si més no d'una forma conscient. Ha estat tot preparant els dos muntatges que les similituds m'han assaltat. Alcestes i Thomas Stockmann són dos personatges enfrontats a la societat que els envolta per la seva manera peculiar de buscar la veritat.

Crec que tot va començar amb la lectura d'un assaig de Michel Foucault titulat *Discurs i veritat a l'antiga Grècia* en el qual el filòsof defineix la parresia:

Una activitat verbal en la qual qui parla expressa la seva relació personal amb la veritat, arrisca la pròpia vida perquè reconeix dir la veritat com un deure per millorar o ajudar altres persones (i també ell mateix). Amb la parresia, el qui parla fa ús de la seva llibertat i tria la franquesa en lloc de la persuasió, la veritat en lloc de la falsedat o el silenci, el risc de mort en lloc de la vida i la seguretat, la crítica en lloc de l'adulació i el deure moral en lloc del propi interès i l'apatia moral.

De aquí ve que la parresia pugui ser perillosa per a la pròpia democràcia, ja que no deixa de petja entre altres coses el delicat equilibri entre allò privat i allò públic. Els grecs mateixos van inventar la retòrica per intentar persuadir l'assemblea d'una manera més subtil; una manera que l'exercici del poder fa servir molt sovint per emmascarar la veritat. Aquesta contradictòria relació a *Un enemic del poble* no només de la mà de la relació del doctor amb la seva família i els efectes de la seva decisió pública en la seva vida privada, sinó sobretot en la relació gairebé fratricida amb el seu germà Peter, que a més és l'alcalde de la ciutat. Peter representa l'ordre social, la veritat acceptada que les seves accions com a alcalde representen l'interès general ja que la major part dels ciutadans l'han escollit per al càrrec.

El doctor representa la individualització davant de la massa compacta de ciutadans. El rigor científic, la informació veraç, la llibertat d'expressió peti qui peti. Però Ibsen també introdueix un dubte inquietant fent del doctor Stockmann un personatge tan endut per la vehemència de la seva pròpia veritat que no accepta escoltar res més. Cap més argument, cap altra decisió que no sigui la que ha pres ell. Així pot fer pensar que aquest idealisme, aquest impuls noble és una manera d'ocultar un desig de poder.

Ibsen és molt hàbil a l'hora d'introduir aquest conflicte. No és difícil convertir el doctor Stockmann en el nostre heroi quan el sentis cridar a l'assemblea ciutadana, arriscant la seva posició i la integritat física d'ell i de la seva família, que el repugna la fastigosa baixesa que anima les persones que ostenten el poder, que són per a ell com cabres que esclafen un jardí acabat de plantar, a les quals s'hauria d'exterminar com si fossin feristes+. Però què passa quan tot seguit el sentim cridar amb la mateixa vehemència que el perill real de la raó i la llibertat és la majoria compacta lliurement establerta? Que la majoria té el poder però no té la raó? Que la raó sempre la té una minoria d'èssers elegits que formen la veritable aristocràcia intel·lectual?

El rebombori que es va muntar quan es va estrenar *Un enemic del poble* va fer que el propi autor hagués de sortir al pas i declarés que es referia a la aristocràcia del caràcter, de l'esforç, de la voluntat i del pensament lliure perquè era l'única que podia salvar una societat de la corrupció+.

Ibsen no busca donar una solució al problema sinó aprofundir en la polèmica. L'individu davant de la societat. Una societat disposada a construir-se un estat de benestar assumint la mentida com a fonament. El doctor Stockmann no està disposat a assumir-la. Allò que assumeix com a responsabilitat seva és desemmascarar la gran mentida. Però de vegades es pot confondre l'honestat amb el fanatisme? És cert que qualsevol idealisme és un engany davant de la necessitat? Que hi ha esperits que enterboleixen les seves aigües

per fer-les semblar més profundes? Com diu Juan Mayorga, amb el qual signo aquesta versió, *Un enemic del poble* és una obra extremadament incòmoda, i per això mateix profundament teatral. Perquè el teatre és part del conflicte, i no hi ha cap conflicte més valuós en un teatre que el que enfronta l'escenari amb l'espectador.

Aquesta és la meva intenció a l'hora de muntar *Un enemic del poble*.

Miguel del Arco

Stockmann, el nostre enemic

Si el teatre és l'art del conflicte, en teatre no hi ha cap conflicte més valuós que el que enfronta l'escenari amb l'assemblea de espectadors. I poques obres han aconseguit obrir un conflicte de aquesta mena com ho fa *Un enemic del poble*, que he tingut l'honor de versionar amb el Miguel del Arco per al Teatre Lliure.

El seu protagonista, el doctor Stockmann, anteposa el compromís amb la veritat a qualsevol altre interès, propi o aliè. Resulta difícil no admirar aquest home recte que no negocia mai amb els seus principis i en qui podem reconèixer algú de l'estirp d'Antígona i de Galileu. Als quals potser supera en coratge. Ja que l'heroi més coratjós no és qui encarna la comunitat sinó qui, per servir-la, és capaç de confrontar-se; qui, per amor a ella, accepta ser assenyalat com a traïdor. Posant-se en risc ell mateix i els seus éssers estimats, Stockmann fa front a totes les fraccions de la seva comunitat, que obliden les diferències entre elles per marcar-lo com a enemic comú.

Minvarà la nostra admiració pel doctor Stockmann quan descobrim que no només s'enfronta amb els veïns de la seva ciutat corrupta sinó també a l'assemblea de espectadores que escoltem ara i aquí? No ens semblarà, com als seus veïns, aristocràtic i superb? El doctor afirma que si la llengua de la seva ciutat està enverinada és perquè tota la seva comunitat ho està, com ho estarà qualsevol comunitat on governi l'opinió majoritària, ja que la majoria ni té ni pot tenir raó, perquè la raó sempre és en minoria.

Ibsen ens va lliurar una obra sobre la tendència de la democràcia a degenerar en demagogia i sobre el preu que paga qui diu allò que la majoria no vol sentir. Hi trobem polítics experts en dobles llenguatges, mitjans de comunicació que es proclamen independents i que en lloc de vigilar el poder pacten amb ell, interessos particulars emmascarats sota la noció de bé comú, una opinió pública que se sacralitza alhora que es manipula i, finalment, el sacrifici de la veritat i de l'individu a la raó d'Estat.

Un enemic del poble és, em temo, una obra profètica. Però, on és avui el doctor Stockmann?

Juan Mayorga

dues cançons

lletres elaborades a partir de textos poètics originals d'òsben

Lalegria de l'únison

Qui imposi la llum vital
sobre el seu altar
tindrà làmpares en nits tristes,
flama per petjada, dels seus ò
peus.

Desplega l'innat anhel.
Bat les teves ales contra els barrots.
Bat fins que la pedra escupi espurnes.
Fins que els teus oients mudin la pell!
Millor canta als cims el vent.
Millor en les ones brilla ò
el sol.

Viure i cantar!
Viure i cantar!
Fins l'últim obstacle,
Fins la porta.
Llença valent, les sobres ò
fora ò !!

Vola...
I vola...

Viure i cantar!
Viure i cantar!
Fins l'últim obstacle,
ben poc val
qui a sobres podrides ò
saferra.

La definició del guepard

Nocturnes melodies
retorcen l'ànima
del qui la llum de l'alba
impedeix cantarō

Qui no amaga un poema al fons del seu cor?
Com un lleó salvatge que assesta i rugeix.

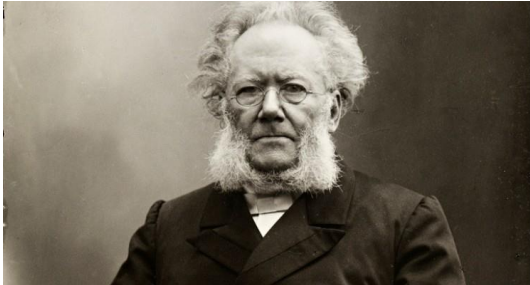
Tant de bo la vida resolgui el poema,
rimant deure,
rimant l'alegria.
Tant de bo aquest dia emprengui el vol
fins a costes on curar l'anhel
que el meu pit ara enverina.

Ara és el dia!
Ara és la vida!
Recorda el poema!
Recorda el poema!!

Henrik Ibsen

(Skien 1828 . Oslo 1906)

Neix el 20 de març de 1828 al port de Skien, una petita ciutat al sud de Noruega, i va morir el 23 de maig de 1906 a Cristiania (l'actual Oslo). Ibsen està considerat el dramaturg noruec més important i un dels autors que més ha influït en la dramàtica moderna,

pare del drama realista modern i antecedent del teatre simbòlic. A la seva època, les seves obres es van considerar escandaloses per part d'una societat dominada pels valors victorians, perquè qüestionaven el model de família i de societat dominants. Les seves obres no han perdut vigència i és un dels autors no contemporanis més representats en l'actualitat.

El seu pare, un pròsper comerciant, s'arruïna quan Henrik té vuit anys d'edat i la família s'ha de traslladar a una granja als afores de Gjerpen, l'única propietat que aconsegueix salvar de la fallida. Allà el petit Henrik ha de fer 5 quilòmetres per anar a l'escola i es converteix en un nen introvertit i solitari.

El 1842 tornen a Skien i Henrik, amb 14 anys, ingressa en un col·legi religiós, però anys després, ja en plena la maduresa, es declararà ateu. Hi anirà fins els 16, quan les necessitats econòmiques l'obliguen a traslladar-se a la petita ciutat de Grimstad per treballar durant sis anys fent d'aprenent de farmàcia. Durant aquest període fa poques relacions, se li accentua el caràcter introvertit. Acabats els estudis de secundària, comença medicina (però no l'acabarà), s'interessa per la literatura i escriu els primers poemes i obres dramàtiques. Són d'aquesta època els poemes *Resignació* i *A la tardor* i els drames de caràcter romàntic *Catilina* i *La tomba del guerrer* (o *El túmul de l'heroi*).

El 1850 es trasllada a Cristiania, intenta tornar a estudiar medicina i, tot i portar una vida d'estretors econòmiques, finalment decideix viure de les seves obres. Publica *Catilina* amb el pseudònim *Brynjolf Bjarme*, que obté una mala acollida de la crítica i no aconsegueix que la muntin. Col·labora amb el diari de la Societat d'Estudiants *Samfundsbladet* i amb la revista satírica de literatura i política *Andhrimner*. El 26 de setembre de 1851 estrena per primera vegada una de les seves obres, *La tomba del guerrer*, al Cristiania Theater.

El 1852 aconsegueix fer d'ajudant de direcció al novíssim *Det norske Theater* de Bergen, amb el compromís de poder estrenar cada any una de les seves obres. Ho farà amb quatre: *La nit de Sant Joan* (1853), una nova versió de *La*

tomba del guerrer (1854), *La senyora Inga d'Østtraad* (1855) i *La festa a Solhaug* (1856). A Bergen coneix Susannah Thoresen, la filla d'un clergue protestant, amb qui es casarà el 18 de juny de 1858. El 1857 viatja per estudis a Dresden i Copenhague.

El setembre de 1857 torna a Cristiania per fer de director artístic del Cristiania Norske Theater fins que va fer fallida el 1862. El 1858 estrena *Els vikings de Helgeland* i neix el seu primer fill, Sigurd. Més endavant publica els poemes *Paa Vidde* (*A les planures*) i *I billedgalleriet* (*A la galeria d'art*) i escriu el drama *La comèdia de l'amor*. Quan tanca el teatre, li vénen mesos d'estretors i sol·licita a la Universitat una beca de viatge d'estudis per anar a l'Oest de Noruega recollint dades sobre les expressions folklòriques de la zona. Escriu i publica el drama *Els pretendents de la corona* (1863, a partir d'un tema concebut el 1858).

En 1864 abandona Noruega i se'n va a Roma tot sol. L'any següent se'n trasllada la família. Ibsen considera no viure l'ambient luterà i conservador de Cristiania i inicia un exili voluntari de 27 anys. A Roma en passarà 4.

El 1868 se'n va a Alemanya, primer a Dresden (1868-75) i després a Munic (1875-78). Llavors ja és un dramaturg reconegut internacionalment, les obres del qual es representen en diversos països d'Europa. El 1869 viatja a Egipte convidat com a representant noruec a la inauguració del Canal de Suez. El 1873 el fan membre del jurat d'art internacional de l'Exposició Universal de Viena. El 1878 torna a Roma, on se'n quedarà set anys més. Durant tot aquest període d'exili voluntari escriu la seva obra dramàtica principal, els drames realistes i simbolistes.

El 1891, amb 63 anys, torna definitivament a Noruega i el 1895 se'n estableix a Cristiania. El 1898 Cristiania, Copenhague i Estocolm (les tres capitals escandinaves) celebren solemnement el setantè aniversari d'Ibsen. Continua escrivint: és d'aquesta època *Juan Gabriel Borkman* (1896), per exemple. El 1900 té el primer d'una sèrie d'atacs d'apoplexia que li aniran minvant la salut fins deixar-lo paralític al llit. Mor als 78 anys, el 23 de maig de 1906.

Juan Mayorga

(Madrid, 1965)

Es llicencia en Filosofia i Matemàtiques el 1988. Va ampliar estudis a Münster, Berlín i París. El 1997 es va doctorar en Filosofia. La seva publicació filosòfica més important és *Revolución conservadora y conservación revolucionaria. Política y memoria en Walter Benjamin* (Anthropos, Barcelona, 2003). Després de penyar Matemàtiques a Madrid i a Alcalá de Henares, és professor de Dramatúrgia i de Filosofia a la Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid des de 1998. Dirigeix el seminari *Memoria y pensamiento en el teatro contemporáneo* a Instituto de Filosofía del CSIC. Ha escrit articles i assaigs sobre diversos aspectes de l'art teatral. Al 2007 li va ser concedit el Premio Nacional de Teatro.

La seva obra teatral ha estat traduïda a diversos idiomes com ara l'alemany, l'àrab, el búlgar, el català, el coreà, el txec, el danès, el francès, el gallec, l'hongarès, l'anglès, l'italià, el noruec, el polonès, el portuguès, el romanès, el rus i el serbocroata. Els seus textos més importants són *Siete hombres buenos*; *Más ceniza*; *El traductor de Blumemberg*; *El sueño de Ginebra*; *El jardín quemado*; *Cartas de amor a Stalin* (1999, Teatro María Guerrero de Madrid, amb direcció de Guillermo Heras); *El Gordo y el Flaco*; *Himmelweg* (Camí del cel), estrenat el 2004 al Teatro María Guerrero de Madrid, amb direcció de Antonio Simón i el 2005, al Royal Court de Londres, amb direcció de Ramin Gray, entre altres representacions; *Animales nocturnos*; *Palabra de perro*; *Últimas palabras de Copito de Nieve*; *Job*; *Hamelin*. Premi Nacional de Teatro 2005, Premi Max al millor espectacle 2006, Premi Max al millor autor 2006, Premi Ercilla 2006, Premi Telón Chivas al millor autor 2006-; *Primera noticia de la catàstrofe*; *El chico de la última fila*. Premi Max al millor autor 2008, Premi Telón Chivas al millor autor 2007; *La tortuga de Darwin*. Premi Max al millor autor 2009; Premi Teatro de Rojas al millor autor 2008; *La paz perpetua*. Premi Valle-Inclán 2009; *El elefante ha ocupado la catedral*; *La lengua en pedazos*. És coautor, amb Juan Cavestany, de *Alejandro y Ana. Lo que España no pudo ver del banquete de la boda de la hija del presidente*. Premi Max 2004 al millor espectacle de teatre. La temporada 2011/12 van presentar al Lliure *Penumbra*, un altre text d'ells dos per a la companyia Animalario.

És autor de versions de *El monstruo de los jardines* (Calderón de la Barca), *La dama boba* (Lope de Vega), *Fuente Ovejuna* (Lope de Vega), *La visita de la vieja dama* (Friedrich Dürrenmatt), *Natán el sabio* (Gotthold Ephraim Lessing), *El gran inquisidor* (Fiódor Dostoievski), *Divinas palabras* (Ramón María del Valle-Inclán), *Un enemigo del pueblo* (Henrik Ibsen). premi Max 2008 a la millor adaptació, *Rey Lear* (William Shakespeare), *Ante la ley* (Franz Kafka) i *Platonov* (Anton Txékhov).

Miguel del Arco

(Madrid, 1965)

Actor, guionista, autor, adaptador i director de teatre, cinema i televisió.

Ha escrit i dirigit nombroses sèries i films per a televisió i tres curtmetratges multipremiats en diversos festivals: *Morir Dormir Soñar*, *Palos de ciego amor* i *La envidia del ejército Nipón*. Amb tot, és en l'àmbit del teatre on ha aconseguit els seus màxims èxits: ha adaptat textos com *El astrólogo fingido* de Calderón, *La falsa doncella* de Marivaux, *Se busca impotente para convivir*, sobre la novel·la de Gaby Hoffman, *Se quieren* o *Fashion Feeling Music*. Ha dirigit *Pulsión* de Mark Ravenhill, *La madre vigila tus sueños* de Tomás Gayo i *La violación de Lucrecia* de William Shakespeare, amb Núria Espert com a única protagonista. Ha estat director i adaptador de *En el aire* de W. Mastrosimone, *De ratones y hombres* de John Steinbeck (que li va fer rebre el Premio Valle-Inclán de teatre) o *El Inspector*, de Gógol per al Centro Dramático Nacional. També ha estrenat textos propis com *El proyecto Youkali*, *Juicio a una zorra*, el monòleg que va escriure per a Carmen Machi que es va poder veure al Lliure la temporada setmana, o *Deseo*, un text que tindrà en breu versions en diversos països.

Però si hi ha un espectacle clau en la seva trajectoria teatral, és sens dubte *La función por hacer*, un text escrit amb els seu soci a Kamikaze Producciones, Aitor Tejada, a partir de *Sis personatges en busca de autor* de Pirandello que va rebre les millors crítiques i es va convertir en un gran èxit de públic: va rebre set Premis Max de teatre, entre els quals el de millor direcció i millor adaptació. L'equip complet d'aquest muntatge, amb alguna incorporació més, es va tornar a reunir a *Veraneantes*, una coproducció de Kamikaze amb el Teatro de La Abadía. Una versió lliure de l'obra de Gorki que ell va escriure i dirigir, i que va repetir l'èxit de públic i de crítica: va obtenir cinc Premis Max, entre els quals el de millor adaptació i millor espectacle. El mateix equip acaba d'estrenar *Misántropo*, una versió lliure de l'original de Molière escrita i dirigida per ell mateix.

Del Arco també ha rebut també el Premio Ceres a la millor direcció al Festival Internacional de Mérida, el Premi Taules 2013 de l'Associació d'Actors Valencians i el Premio de Cultura de la Comunidad de Madrid.

els intèrprets

Blanca Apilánez

Nascuda a Vitòria, comença la seva activitat professional en els teatres de Madrid, i arriba a participar en més de vint espectacles, protagonitzant-ne una dotzena. Cal destacar la seva intensa col·laboració amb la Compañía Nacional de Teatro Clásico durant la direcció d'Adolfo Marsillach, quan va intervenir en cinc muntatges. Va començar al cinema de la mà de Vicente Aranda, amb qui va arribar a participar en sis pel·lícules. Els seus últims treballs han estat *Marsella* (Belén Macías), *La voz dormida* (Benito Zambrano), *Die Fremde* (F. Adalag), *La vida empieza hoy* (Laura Mañá), *Animales de compañía* (Nicolás Muñoz), *El patio de mi cárcel* (Belén Macías), *Cobardes* (José Corbacho - Juan Cruz), *Mujeres en el parque* (Felipe Vega), *La línea recta* (Jose Mª de Orbe), *Tapas* (José Corbacho - Juan Cruz)... En televisió ha participat en diferents sèries i tvmovies. Els seus últims treballs són: *El Príncipe* (A. Paíno), *La Bella y la Bestia* (A. Rojo), *La Riera* (E. Rovira), *Pelotas* (J. Corbacho - J. Cruz), *Mi Gitana* (Alejandro Bazzano), *Abuela de verano* (J.Oristrell)...

Pere Arquillué

Actor d'una extensíssima trajectòria tant en teatre, cinema i televisió. En actiu des de 1990, durant els últims anys destaca la seva participació en *Qui té por de Virginia Woolf?*, d'E. Albee, dir. Daniel Veronese (en català i en castellà); *Cyrano de Bergerac*, d'E. Rostand, dir. Oriol Broggi; *Copenhagen*, de M. Fryan, dir. Ramon Simó; *L'arquitecte*, de D. Greig, dir. Julio Manrique o *Vida privada*, de J. M. de Sagarra, dir. Xavier Albertí. Ha treballat també sota la direcció de Sergi Belbel, Calixto Bieito, Rafel Duran, Lluís Homar, Ariel García Valdés, Joan Ollé, Rosa M. Sardà, Josep M. Flotats, Georges Lavaudant, Àlex Rigola, Carlota Subirós o Gerardo Vera, entre altres. En l'àmbit del cinema, ha participat en una quinzena de pel·lícules sota les ordres de Ventura Pons, Josep M. Forn, Carlos Saura o Fernando León de Aranoa, i més recentment, Lalo García (*Siete pasos y medio*) i Nacho García Velilla (*Que se mueran los feos*). En televisió destaca en els últims anys la seva participació en les sèries *La Riera*, *Cazadores de hombres*, *Zoo* o *Mar de fons*, i en tvmovies com *El pallaso i el Führer* o *L'estratègia del cucut*, entre altres. Ha rebut una desena de premis, dintre els quals destaquen tres Premis Butaca al Millor Actor de Teatre (2008, 2011 i 2012), dos premis de la Crítica Teatral a la interpretació (1997 i 2009), el Premi Ciutat de Barcelona 2011, el Premi Nacional de Cultura (Teatre) el 2011 i el premi Jordi Dauder 2013 de la Mostra de Cinema Llatinoamericà de Lleida 2013.

Roger Casamajor

Comença la seva formació actoral a Andorra, formant part durant cinc anys de la companyia teatral Somhiteatre, amb la que recorre tota Catalunya actuant a obres com *El Xal*, de David Mamet, *El casament dels petits burgesos*, de Bertolt Brecht, o *Farses medievals*. Posteriorment es trasllada a Barcelona per continuar estudis, i es forma primer al Col·legi del Teatre i tot seguit a l'Institut del Teatre, on compagina els estudis amb els seus primers treballs al cinema: *El mar* (Agustí Villaronga), *Salvajes* (Carlos Molinero) o *Guerreros* (Daniel Calparsoro). Acabats els estudis, participa en més de deu pel·lícules (*Nubes de verano*, de Felipe Vega; *El laberinto del fauno*, de Guillermo del Toro; *Pa negre*, d'Agustí Villaronga; *Henry IV*, de Jo Baier; *Bestezuelas*, de Carles Pastor...); en sèries de TV (*Mar de fons*, *Via Augusta*, *Ventdelplà*, *Infidels...*) i telefilms (*Després de la pluja*, *Comida para gatos*, *Sincopat*, *A mariñeira*, *Terra baixa...*). En teatre ha participat entre d'altres en els espectacles *Pedra de tartera* de M. Barbal, dir. Lurdes Barba; *Haikus d'Arinsal*, d'À. Bartra, dir. Ester Nadal; *La nit més freda* de T. Vilardell; *Carnaval* de J. Galceran, dir. Sergi Belbel; *Jo sóc un altre!* d'È. Soler, dir. Tamzin Townsend; *El tinent d'Inishmore*, de Martin McDonagh, dir. Josep Maria Mestres, i *La nostra classe*, de Tadeusz Sjöbodzianek, dir. Carme Portaceli. La temporada passada va formar part del repartiment de *Dispara / Agafa Tresor / Repeteix*, de Mark Ravenhill, dir. J. M. Mestres.

Mar Casas

Actriu formada a l'Institut del Teatre, ha seguit cursos a l'Àula de Teatre de Manresa i a Belfast. Ha treballat com a professora de teatre per a diversos instituts de secundària. En teatre, ha participat a l'espectacle *Bloc 4*, de Ramon Solsona, dirigit per Teti Canal, i presentat a la Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga. La temporada passada va participar a l'espectacle *Dispara / Agafa Tresor / Repeteix*, de Mark Ravenhill, dirigit per Josep M. Mestres, al Teatre Lliure de Montjuïc. Aquest any ha participat en el treball de final de carrera de l'ESMUC *Bats & Clubs*, de Gerard Valverde, sota la direcció d'ell mateix juntament amb Hèctor Mora, Marc Villanueva i Juliette Louste, i presentat a la Nau Ivanow. Actualment participa a la websèrie *Barcelona Salvaje*, dirigida per Sergi Sánchez.

Rafa Delgado

Ha treballat en teatre, cinema i televisió. Darrerament ha participat en els muntatges *El rumor analógico de las cosas*, i a *Teatro del barrio*, dos projectes de la directora argentina Fernanda Orazzi, i en *Los amores de la Inés* y *La verbena de Paloma* al Teatro de la Zarzuela. En televisió ha format part del repartiment de les sèries *Gran Nord* i *Retorn a Nord*, *La señora*, *Sueños rotos*,

Heridas abiertas, *Los hijos de Yocasta* i *Estado de sitio*. També ha fet cinema: *Les dues vides* d'Andrés Badiola, de Ventura Durall i *Lazos rotos*, de Miquel García Borda, i ha participat en projectes videogràfics musicals com *Il ritorno d'Ulisse in patria* i *L'Orfeo*, sota la direcció de Matteo Ricchetti.

Pablo Derqui

Llicenciat en Interpretació per Institut del Teatre de Barcelona. En teatre darrerament ha participat en *Roberto Zucco*, de B-M. Koltès, dir. Julio Manrique; *Hedda Gabler*, de Henrik Ibsen, dir. David Selvas; *Mort d'un viatjant*, d'A. Miller, dir. Mario Gas (Premi Butaca al Millor Actor de Teatre); *Tatuatge*, dir. Pep Pla; *La vuelta al día en 80 mundos*, *Paraula de Bergman*, *El darrer brindis* d'Anton Txékhov; *Els Justos* d'Albert Camus i *La tempesta* de W. Shakespeare, dirigides per Silvia Ferrando; *Warholand* i *Porno* dirigides per Dani Salgado, i *Ja en tinc 30!* i *Tenim un problema*, dir. Àngel Llàcer, o *Unes veus*, dir. Marta Angelat (Premi Butaca al Millor Actor de Teatre). També ha treballat en televisió a les sèries *Ventdelplà*, *Porca Misèria*, *Majoria absoluta* i *Temps de silenci*, *El Síndrome de Ulises*, *Hispania*, *la leyenda. Isabel*, *Kubala*, *Moreno i Manchón* i *Descalç sobre la terra vermella*.

En cinema destaca la seva participació en els llargmetratges *Dalí, être Dieu*, dir. Sergi Schaff; *The Tulse Luper suitcase*, dir. Peter Greenaway; *El habitante incierto*, de Guillem Morales; *Fuerte Apache*, de Jaume Mateu; *Salvador*, de Manuel Hueriga; *Lo mejor de mi*, de Roser Aguilar; *Barcelona (un mapa)*, de Ventura Pons; *Del amor y otros demonios*, de Hilda Hidalgo, *Expulsados 1609, la tragedia de los moriscos*, de Miguel E. López Lorca, *Del amor y otros demonios*, de Hilda Hidalgo i en *Los ojos de Julia*, de Guillem Morales.

Miquel Fernández

És actor de teatre, cinema i televisió. Ha treballat especialment en produccions de caràcter musical, sota la direcció de Ricard Reguant (*Assassins*), Víctor Conde (*Las aventuras del Yellow Submarine*) Gabriel Doz (*The Magic Kingdom of Oz*), Joan Lluís Bozzo (*Pirates, Poe*), Joan Ollé (*La missa de Bernstein*), Abbey Epstein (*Rent*) o Josep Maria Mestres (*La bella Helena*), entre d'altres. Destaca la seva participació en *We Will Rock You*, *Hoy no me puedo levantar* o *Jesucristo Superstar*. Treballa amb Miguel del Arco a *Veraneantes*, de M. Gorki i, més recentment, amb Víctor Conde a *El último jinete*. En televisió ha col·laborat a les sèries *La Riera*, *Las aventuras del Capitán Alariste*, *Hermanos*, *El don de Alba*, *Amistades peligrosas*, *Amor en tiempos revueltos*, *El comisario*, *Plats bruts* i *Laberint d'ombres*, i a la tvmovies *Carmina*. També ha fet cinema, sota les ordres de Martí Garrido, Jorge Torregrosa, Joan Cutrina i Daniel Sánchez Arévalo.

Miquel Gelabert

Actor format a l'Institut del Teatre de Barcelona, compta amb una extensa trajectòria teatral. En actiu des del 1974, ha treballat amb Mario Gas en diverses produccions líriques, i amb Josep Montanyès, Xicu Masó, Moisès Maicas, Manuel Dueso, Rafel Duran, Josep Maria Mestres, Àlex Rigola, Josep Galindo i Pep Tosar, entre altres. Destaca la seva participació en alguns dels espectacles de Calixto Bieito (*La tempesta*, *La vida es sueño*, *Macbeth*, *Ópera de cuatro cuartos*, *El rei Lear* i *Peer Gynt*), com també en produccions de la Fura dels Baus (*Faust 3.0.*) o Els Joglars (*La torna de La torna*). Darrerament ha participat en *La prova*, de David Auburn, sota la direcció d'Emilià Carilla.

Eli Iranzo

Actriu de teatre, cinema i televisió, i ocasionalment també de ràdio. Ha treballat amb les companyies Fura dels Baus, La Cubana, T de Teatre, Metadones o Tricycle, entre altres. Destaca la seva participació en *Los sobrinos del capitán Grant* i *Políticament incorrecte*, dir. Paco Mir; *Cinco mujeres.com*, dir. J. M. Contreras i A. Rivas; *Hombres*, dir. Sergi Belbel. Recentment ha participat en la lectura dramatitzada d'*El pelicà*, dir Pau Miró dins el cicle Memòria Europea del Teatre Lliure, i en *Una jornada particular*, dir. Rafa Calatayud. En televisió ha participat en una vintena de produccions, dintre les quals remarcuem *Psico-express*, *Hospital Central*, *Jet-Lag*, *Cuéntame*, *Aída*, *Los hombres de Paco*, *El internado*, *Kubala*, *Moreno y Manchón* i *Amar es para siempre*. També ha fet cinema, amb Miguel Albadalejo, Francesc Bellmunt, Cesc Gay, Pedro Almodóvar, Azucena Rodríguez i José Corbacho, entre altres.

Mónica López

Llicenciada en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre de Barcelona, ha realitzat cursos d'interpretació amb Franco di Francescantonio, Dominic de Fazio, Bob McAndrew i James de Paul. El 1990 presenta *Línia Roja* de Miguel Casamayor i des d'aleshores ha treballat amb Pere Planella (*Trucades a mitjanit*), Lluís Homar (*Els bandits*, de Schiller), Adolfo Marsillach (*Lluca del senyor Esteve*, de Santiago Rusiñol), Joan Ollé (*Víctor o els nens al poder*, de Roger Vitrac; *Oncle Vània*, de Txékhov), Pau Miró (*Bales i ombres*) i Carlota Subirós (*Marie i Bruce*, de Wallace Shawn; *Marta Angelat (Escenes d'un matrimoni / Sarabanda d'Ingmar Bergman)*; Gerardo Vera i Juan Mayorga (*Platonov*, d'À. Txékhov), i també a *Fragments de La Divina Comèdia. Homenaje a Franco di Francescantonio*, a partir de textos de Dante), i amb Carles Santos a *Brossalobrossotdebrossat* i *Schubertnacles humits*.

Especialment fructífera ha estat la seva col·laboració amb Mario Gas, amb qui ha treballat com a ajudanta de direcció a *Troianes* d'Eurípides i sota les ordres del qual ha interpretat *El temps i els Conway*, de J. B. Priestley; *Golfus de*

Roma i *Little Night Music*, de Stephen Sondheim (Premi de la Crítica de Barcelona); *Top Dogs*, de Urs Widmer (també Premi de la Crítica de Barcelona); *Otel·lo*, de Shakespeare; *Guys and Dolls*, de Frank Loesser; *Brecht . Brecht*, sobre textos de Bertolt Brecht; *100 años de poesía española*; *Las criadas*, de Jean Genet (Premio Revelación dels Premios Ercilla de Bilbao); *A Electra le sienta bien el luto*, de Eugene O'Neill, i *Ascensión y caída de la ciudad de Mahagonny*, de B. Brecht i K. Weill. També ha format part del repartiment de les adaptacions de textos de Eurípides *Las Troyanas* i *Hécuba*, sorgides de la col·laboració de Irene Papas i La Fura dels Baus. Amb Calixto Bieito ha presentat *Company*, de Stephen Sondheim i *La casa de Bernarda Alba*, de García Lorca. LA temporada passada va formar part del repartiment de *Dispara / Agafa Tresor / Repeteix*, de Mark Ravenhill, dir. Josep M. Mestres.

En cinema ha rebut dos cops el Premi Nacional de Cinematografia de la Generalitat de Catalunya a la millor interpretació secundària per *Aquesta nit o mai* de Ventura Pons i *La Febre de Dr.*, de Gonzalo Herralde. Ha format part del repartiment de pel·lícules com *Los peores años de nuestra vida*, de Emilio Martínez-Lázaro; *Intacto*, de Juan Carlos Fresnadillo i *En la ciudad*, de Cesc Gay (Premi del Col·legi de Directors de Barcelona a la millor interpretació femenina, Premi Butaca a la millor interpretació femenina en cinema i nominació al Premi Goya a la millor actriu de repartiment). En televisió ha treballat en sèries com *Nissaga de Poder* o *Jet-Lag*, i en telefilms com *Homenots*, *Andorra*, *Freetown*. Ha estat la veu en català de Emma Thompson a *Harry Potter i el presoner d'Azkaban*, i la veu en castellà de Cate Blanchett a *The good German*, entre altres.

Jordi Martínez

Treballa amb diverses companyies de teatre de Catalunya: Teatre Estable de Barcelona (*Un lloc entre els morts*, de Maria Aurèlia Capmany, dir. Josep Montanyès); *Els joglars (Olímpic Men Movement*, dir. Albert Boadella); Zitzània Teatre (*Louca del senyor Esteve*, de Santiago Rusiñol); G.A.T. de Hospitalet (*La mort*, de Woody Allen, dir. Al Victor i E. Flores); Cia. Paco Morán (*Mort accidental d'un anarquista*, de Dario Fo; *La extraña pareja*, de Neil Simon); Comediants (*Dimonis*, *El llibre de les bèsties*); Monti&Cia. (*Clàssics*, *klowns*, *Utopista*).

Al TNC ha participat en nombroses produccions dirigides per Josep Maria Mestres (*Llibertat!*, de Santiago Rusiñol); Rafel Duran (*El coronel ocell*); Georges Lavaudant (*Coriolà*, de William Shakespeare); Ramon Simó (*Ball de titelles*, de Ramon Vinyes; *11 de setembre 2001/Les Troianes*, de Michael Vinaver; *Calígula*, de Albert Camús; *Fuente Ovejuna*, de Lope de Vega, i *Arcàdia*, de Tom Stoppard); Magda Puyo (*Aigües encantades*, de Joan Puig

Ferreter; *Temps real*, de Albert Mestres); Sergi Belbel (*Primera plana*, de Ben Hecht i Charles Mac Arthur, i *Forasters*, de Sergi Belbel); Carles Alfaro (*L'escola de les dones*, de Molière; *Ròmul el Gran* de Friedrich Dürrenmatt), i Joan Font (*Uuuuh!*, *El pallaso i el Führer* de Gerard Vázquez).

Darrerament hem pogut veure a *L'anima del Bus*, amb Pep Pascual i al *Matx de pallasos* (Festival Grec); *Luces de bohemia*, de R. Valle-Inclán, dir. O. Broggi; *Un roure*, de Tim Crouch, dir. Roser Batalla; *L'home, la bèstia i la virtut*, de Luigi Pirandello, dir. Pep Pla; *Hikikomori*, de Jordi Faura, dir. Abel Coll i Jordi Faura; *Antílops*, de Henning Mangell, dir. Magda Puyo; *La ruta blava*, de Josep M. de Sagarra, dir. Josep Galindo i Pablo Ley, i *Petita feina per a un pallaso vell*, de Matěj Visniec, dir. Ramon Simó.

També ha participat en nombroses sèries televisives, com *Nissaga de poder*, *Estació d'enllaç*, *El cor de la ciutat*, *Ventdelplà* i *Kubala, Moreno i Manchón*. Ha intervingut a la versió televisiva de l'obra *Uuuuh!*, *El pallaso i el Führer*, i al film *Atraco*, dirigits per Eduard Cortés, i a la darrera pel·lícula de Joaquim Oristrell, *Dieta mediterrànea*.

Anabel Moreno

Actriu formada en diverses disciplines de la interpretació (dansa, mim, doblatge...) amb professionals com Antoni Calderón, Àngels Batallé, J. Sanchis Sinisterra, Manuel Lillo, Ramon Simó, Pierre Chabert, Stuart Hopps, James de Paul, Mara Bestelli o Esteve Rovira. En actiu des del 1988, ha treballat sota la direcció de Sergi Belbel, Xavier Albertí, Magda Puyo, Rafel Duran, Paco Mir, Manel Dueso, Ricard Gázquez, Antonio Simón, Mario Gas, Ada Vilaró, Pepa Calvo o Sandra Simó, entre altres. En els últims anys ha format part del repartiment de *Animales nocturnos*, de Juan Mayorga, dir. Magda Puyo; *El gesto que nunca llega*, escrita i dirigida per Sandra Simó; *Retablo Valle-Inclán*, dir. Pepa Calvo; *Viatge a la felicitat*, de F. X. Kroetz i *Reparació*, de Pauline Sales, dir. Iban Beltran; *Folie en famille*, escrita i dirigida per Ricard Gázquez; *Las Troyanas*, d'Eurípides, *La mort d'un viatjant*, d'Arthur Miller i *Un tranvía llamado deseo*, de Tennessee Williams, dir. Mario Gas; *Moll Oest*, de B-M. Koltès, dir. Ariadna Martí, i *La lengua atolondrada*, escrita i dirigida per Ricard Gázquez.

Joan Raja

Graduat en Interpretació per Institut del Teatre, ha seguit diversos cursos amb Pere Planella, Carol Rosenfeld, Eugène Lazarev i Bob McAndrews. Ha estat també professor adjunt a Institut del Teatre i a les escoles Memory i Súnion. És un dels socis fundadors del Teatre Artenbrut. A partir del 1985 es dedica professionalment a la interpretació. Ha treballat sota la direcció de Josep M.

Mestres, Jaume Melendres, Joan Anguera, Calixto Bieito, Ferran Madico, Pere Sagristà i Pep Cruz, entre d'altres. Ha participat en els muntatges *El procés de Kafka*, *La màquina d'aigua*, *Suzuki I i II*, *Santa Joana dels escorxadors*, *Ricard 3r* i *European House*, dir. Àlex Rigola, *Víctor o els nens al poder*, dir. Joan Ollé, *Ronda de mort a Sinera*, dir. Ricard Salvat, *Liliom* i *Otel·lo*, dir. Carlota Subirós. En cinema ha treballat amb Felipe Vega, Joaquim Oristrell i Antonio Chavarrías. I en televisió, ha participat en les sèries *La Riera*, *Ventdelplà*, *Laberint d'ombres*, *Psico-express*, *El cor de la ciutat*, *Porca Misèria* i *Jet Lag*, i a les tvmovies *Qui?*, *Crònica negra*, *Vida privada*, *Un dia volveré* i *L'orquestra de les estrelles*.

Santi Ricart

Actor d'una dilatada carrera (va començar la seva etapa com a professional de la mà de Fabià Puigserver en obres com *Les noces de Figaro* de Beaumarchais o *Terra Baixa* d'Àngel Guimerà), compta entre els seus últims espectacles *Els justos*, d'À. Camus, dir. Albert González; *Anònim venecià*, dir. Lluís Baulida; *El principi d'Arquímedes*, de J. M. Miró; *Ball de titelles*, de R. Vinyes, dir. Ramon Simó i *La nostra champions particular*, de C. Clemente. També ha treballat a *Escenes d'una execució*, de Howard Barker, dir. Ramon Simó; *Via Gagarin*, de G. Burke, dir. Jesús Díez; *Temptació*, de C. Batlle, dir. Rafel Duran; *Calígula*, d'À. Camus, *Fuente Ovejuna*, de Lope de Vega, *Aigües encantades*, de J. Puig i Ferrater, i *Arcàdia*, de T. Stoppard, totes elles dirigides per Ramon Simó; amb Sergi Belbel a *En Pólvora*, d'À. Guimerà; amb Pep Pla a *L'home, la bèstia i la virtut*, de L. Pirandello, i amb Jordi-Pons-Ribot a *La classe neutra*, de Santiago Rusiñol. Va formar part del repartiment de *Nixon-Frost* i *Nixon-Frost (unplugged escènic)* de Peter Morgan i de la reposició de *Rocky Horror Show* de Tom Stoppard, de *Gata sobre teulada de zinc calenta* de Tennessee Williams, de *The End* i de *Coriolà*, totes elles amb direcció d'Àlex Rigola.

En cinema ha participat a *Las voces de la noche*, *Un plaer indescriptible*, *Aquesta nit o mai* i *Chatarra*. En televisió a *Infidels*, *Zoo*, *Àngels i Sants*, *De moda*, *Majoria absoluta*, *Hospital Central*, *Jet-Lag*, *La compasión del diablo*, *Mirall trencat*, *El comisario*, *Nissaga d'herència*, *Puerta con puerta*, *Para qué sirve un marido*, *Estació d'enllaç*, *Arnau*, *els dies secrets* i *Agència de viatges*. També ha participat en sèries radiofòniques com ara *La vida rosa*, *Un dia de bona sort* i *Tirant lo Blanc*. Ha fet també doblatge i diverses col·laboracions radiofòniques.

Andrea Ros

Ha estudiat interpretació a l'Escola de Nancy Tuñón, amb la Companyia de Teatre Grup Rodamón i també amb Roberto i Loren Cerdá, i ha fet cursos de veu amb John Wild. Ha treballat en teatre, sota la direcció de Montse Sala, Nyusca Gorenko, Álvaro Aránguez i Lorena García, entre altres. La temporada passada va formar part del repartiment de *Lønada*, ddgnacio García May, dir. Marc Montserrat Drukker. També ha fet cinema, sota les ordres de Roger Gual (*Tàsting meu*), F. González Molina (*Tengo ganas de tí*), Mabrouk El Mechri (*The cold Light of Day*), Jaume Balagueró i Paco Plaza (*[REC]2*) o Manuel Hurga (*Salvador*), i en diversos curtmetratges, dentre els quals destaca *Hannah o Miley*, de Álvaro Aránguez, pel qual va rebre el Premi a la Millor Actriu al festival de curts Notodo Film. En televisió ha participat a les sèries *Buen agente*, *Los hombres de Paco*, *Aída*, *Puerta escarlata*, *Águila Roja*, *El internado*, *Cazadores de hombres*, *Mar de fons* i *El cor de la ciutat*.

